

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 303/2021-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Lašákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Tatianou Jánošikovou, Rooseveltova 6, Košice, proti postupu a uzneseniam Okresného súdu Košice II č. k. 10 C 45/2020 zo 4. augusta 2020 a č. k. 10 C 45/2020 z 18. februára 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 30. apríla 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uzneseniami Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 C 45/2020 zo 4. augusta 2020 (ďalej len „uznesenie vyššej súdnej úradníčky“) a č. k. 10 C 45/2020 z 18. februára 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“).

Sťažovateľka navrhla obe napadnuté uznesenia zrušiť a vrátiť vec okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podanou na okresnom súde domáha zaplatenia sumy 85 552 eur s príslušenstvom. Sťažovateľka spolu so žalobou podala aj návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov. Vyššia súdna úradníčka napadnutým uznesením oslobodenie

od súdneho poplatku (v sume 5 063 eur) nepriznala. V odôvodnení uznesenia uviedla, že v čase rozhodovania sťažovateľka disponovala sumou prevyšujúcou výšku súdneho poplatku.

3. Sťažovateľka z opatrnosti uhradila súdny poplatok 2. septembra 2020 (uznesenie vyššej súdnej úradníčky bolo právnomu zástupcovi sťažovateľky doručené 27. augusta 2020). Proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky podala v zákonnej lehote sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením zamietnutím. Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že záver vyššej súdnej úradníčky, podľa ktorého preukázaný obnos peňazí postačuje s rezervou na zaplatenie súdneho poplatku ako dôvod nepriznania oslobodenia od súdneho poplatku, nie je mylný.

Okresný súd zároveň uviedol, že ani status sťažovateľky ako dôchodkyne a vdovy nie je izolovane dôvodom na oslobodenie od súdnych poplatkov. V závere a v nadväznosti na argument o úvere okresný súd zhrnul, že *„... neukladal žalobkyňi spôsob, akým má zaplatenie súdneho poplatku zabezpečiť a žiadny postup jej neodporúčal. Je vecou poplatníka, ako poplatkovú povinnosť splní. Bez ohľadu na to, či sa žalobkyňa ešte pred podaním žaloby zaťažila úverom, alebo boli peňažné prostriedky v postačujúcej výške pre splnenie poplatkovej povinnosti na účte v banke, hoci na termínovanom vklade, podstatné je to, že nimi žalobkyňa v čase rozhodovania súdu disponovala. To mal súd preukázané z Tlačíva, teda bolo to zrejmé z vyhlásenia žalobkyne.“*

Pokiaľ sťažovateľka namietala postup okresného súdu v tom, že spolu s uznesením vyššej súdnej úradníčky jej bola doručená aj výzva na zaplatenie súdneho poplatku, okresný súd uviedol, že ak s uznesením vyššej súdnej úradníčky sťažovateľka nesúhlasila, mala podať sťažnosť a so zaplatením poplatku počkať do rozhodnutia o sťažnosti: *„To, že tak žalobkyňa neurobila a súdny poplatok v plnej výške uhradila, v konečnom dôsledku svedčí o správnosti záveru vyššej súdnej úradníčky...“*

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka predovšetkým namieta, že okresný súd pri rozhodovaní o jej návrhu na oslobodenie od súdneho poplatku nezohľadnil okrem príjmových pomerov ďalšie podstatné skutočnosti. Medzi tieto uviedla svoj status vdovy a dôchodkyne s mesačným príjmom vo výške 534 eur, čo predstavuje približne 1/10 súdneho poplatku, a skutočnosť, že prostriedky na účte v banke sťažovateľka získala zo spotrebného úveru. Navyše, sťažovateľka požičala v deň uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere synovi sumu 3 000 eur, ktorú jej nevrátil, a v tejto veci je vedené na Okresnom súde Banská Bystrica upomínacie konanie. Vo vzťahu k termínovaným účtom sťažovateľka upozornila, že peňažné prostriedky na nich vedené sú viazané.

Porušenie práv sťažovateľka videla aj v postupe okresného súdu v tom, že spolu s uznesením vyššej súdnej úradníčky jej doručil aj výzvu na zaplatenie súdneho poplatku, teda *„nezákonným spôsobom v podstate prinútil sťažovateľku uhradiť súdny poplatok pred tým, než bolo rozhodnuté o sťažnosti, a teda ešte pred právoplatnosťou rozhodnutia o návrhu na oslobodenie.“*

V závere sťažovateľka uviedla, že podľa jej názoru bolo „*neprimerane obmedzené*“ jej právo na prístup k súdu, a tým došlo aj k porušeniu práva na spravodlivý proces.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v nesúhlase sťažovateľky s rozhodnutím okresného súdu, ktorý ju neoslobodil od zaplatenia súdneho poplatku. Sťažovateľka tvrdí, že okresný súd neprihliadol na všetky podstatné skutočnosti a k rozhodnutiu pristúpil prísne formalisticky. Porušenie svojich práv sťažovateľka vníma aj v kontexte zaslanej výzvy na zaplatenie súdneho poplatku v čase po vydaní uznesenia vyššej súdnej úradníčky a tvrdí, že týmto postupom bola donútená súdny poplatok zaplatiť.

6. Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01, II. ÚS 205/2019).

III.1. K uzneseniu vyššej súdnej úradníčky:

7. Ústavnú sťažnosť proti napadnutému uzneseniu vyššej súdnej úradníčky vo vzťahu k namietanému porušeniu práv je potrebné odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Ako z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky sťažovateľka podala sťažnosť, o ktorej rozhodol sudca okresného súdu. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu.

III.2. K napadnutému uzneseniu okresného súdu:

9. Sťažovateľka už v sťažnosti proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky uviedla, že je vdova, dokladovala výšku svojho mesačného príjmu, upozornila na charakter termínovaných účtov, ako aj na skutočnosť, že peniaze na účte v banke získala na základe zmluvy o spotrebnom úvere.

Ústavný súd bez potreby citovania príslušných častí napadnutého uznesenia z jeho odôvodnenia zistil, že okresný súd sa predmetnými námietkami sťažovateľky vyčerpávajúcim spôsobom v nadväznosti na charakter rozhodnutia zaoberal. Rovnako ústavne udržateľným spôsobom vyhodnotil okresný súd namietaný postup, pokiaľ ide o zaslanie výzvy na zaplatenie súdneho poplatku.

10. Z argumentácie okresného súdu v napadnutom uznesení dostatočne vyplýva záver, z akých dôvodov zamietol sťažnosť sťažovateľky smerujúcu proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky o zamietnutí jej návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov. Okresný súd skúmal aktuálne pomery sťažovateľky, ktoré sú relevantné pre rozhodnutie o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov, skúmal výšku súdneho poplatku a sťažovateľkinu spôsobilosť tento súdny poplatok zaplatiť. Uvedené právne závery okresného súdu ústavný súd nepovažuje za arbitrárne a ani zjavne neodôvodnené a sú ústavne udržateľné.

11. Ústavný súd po preskúmaní námietok sťažovateľky dospel k záveru, že medzi napadnutým postupom a uznesením okresného súdu a označeným základným právom sťažovateľky podľa ústavy, ako aj právom podľa dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na ktorej základe by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol rozhodnúť o ich porušení, a preto túto časť ústavnej sťažnosti odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

12. Keďže ústavný súd, vzhľadom na uvedené, nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľkou označených práv, odmietol ústavnú sťažnosť z dôvodu podľa § 56 ods. 2 písm. a) a g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. júna 2021

Peter Molnár
predseda senátu